

1941. X. 11

Šeštadienis

Centrinis frontas pralaužtas 500 km pločiu

Paimtas Orlo miestas - svarbus geležinkelio mazgas. Apsuptosios sovietų armijos dar labiau suspaustos

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. X. 10. Vyriausioji karo pajėgų vadovybė praneša:

Prie Azovo jūros, prie Branskio ir prie Viazmos apsuptosios priešo kariės pajėgos vakar buvo dar labiau suspaustos. Be to, viduriuje fronto dalyje pramuštas 500 kilometrų tarpas dar labiau pagiliotas į rytus. Svarbus geležinkelio mazgas Orel jau nuo spalio 3 d. yra mūsų rankose.

I vakarais nuo Leningrada buvo atremtas pakartotinis tankų parėmėti priešo pajėgų mėgimimas prasilažtai.

Per kovas dėl Muhu ir Saaremaa salų, galutinėmis žiniomis, buvo paimta 12.531 belaisvis ir pagrobtai 161 patranka ir kei tankai. Per kovas buvo padarytos nekenksmingomis 2.680 minu.

Karo aviacija praėjusią naktį puolė aerodromus Krimė, geležinkelio pastatus pietinėje ir viduriuje fronto dalyje ir svarbius kariūnus iengimus Leningrade.

Kovose prieš Didžiąją Britaniją karo lėktuvai dienos metu bombardavo svarbius iengimus. Fajero uose ir į šiaurę nuo britų salų nuskandino keturis prekybos laivus bendros 6.600 tonų talpos. Priešas į Reicho teritoriją nebuvo iškridęs.

BERLIN. X. 10. DNB iš karinės sluoksnio gavo tokį šios dienos kariūmenės vadovybės pranešimo komentara: Jau šiandien aiškėja, kad viso žygio Rytuose eiga yra didžiausiai susijęs planas. Kai vyriausioji kariės pajėgos vadovybė per 3½ mėnesius nuo birželio 22 d. vis pranešdavo, kad operacijos planingai ir sėkmingesni vyksta toliau, tai dabar tas planingumo yra didžiausiai išgauna visą savo aiškumą: tuo pat pradžioje žygio viškas buvo daroma sunaikinti sovietų armijas.

Operacijų tikslas buvęs ne laimėti erdvę ar užimti kuriuos nors miestus, bet galut-

nai sunaikinti priešo karię jėgą.

Sia proga reikia pastebeti, kad tuo tikslu buvo naikinamos ginklavimosi sritys ir atsitraukimo keliai. Vokiečių kariūmenės vadovybė niekur ir niekuomet sovietams neleido pasprusti į didesnę Sovietų Sajungos erdvę, bet jis, mušdama, priešas sulaukdyavo, jis apsupdavo, arba, jei tas buvo svarbu, taip lipdavo jam ant kulnų, jog jis vėl turėdavo sustoti. Priešas buvo priverstas manyti, kad vokiečių puolimą jis galės atlaikti tiesiu frontu nuo Azovo jūros iki Leningrado.

Šia tiesią fronto linija vokiečių kariės pajėgos pirmą kartą pralaužė sunaikinimo ir apsupimo mūšyje į rytus nuo Kl-

jevo, o dabar antrą kartą viduriniam fronte 500 kilometrų pločiu,

kaip apie tai praneša šios dienos kariūmenės komunikatas. Tokio didžiulio ploto pralaužimas, kuris buvo tokio pat gilumo ir leido išvykdyti didžiulį apsupimą prie Viazmos ir Branskio, reiškia višką fronto sugnužimą. Šis fronto sugnužimas yra didelis galutinas lėmimas. Juo prasideda naujas kovų Rytuose laikotarpis. Ir šiam laikotarpyje vokiečių kariės pajėgos vadovybė ir kariai veiks tokiu pat tikslumu, kaip ir per praeitus 3½ mėnesius.

BERLIN. Apie spalio 3 d. vokiečių kariūmenės užimtą Orlo

miestą DNB iš atitinkamų vietų patiria: Orlas yra apie 300 kilometrų į pietų vakarus nuo Maskvos ir apie tiek pat į šiaurę nuo Charkovo. Cia susikerta Maskvos Charkovo geležinkelio ruožas, einančios per Brianską ir Smolenską. Orlas yra į šiaip didelių kelių mazgas. Orlė yra pramones įmonių: geležies apdirbimo įmonė, kuriuoje gaminamos mažmos kalnų kasykloms, mažinų fabrikas „Medvedev“, kuriuoje gaminamos traktorių dalys, ir vienas tekstilės mažinų fabrikas. Orlė yra į žymi tekstilės įmonė, apdirbanti linus, kanapės ir džiutą. Pagaliau yra nemaža odos, medžio ir maisto įmonių. Miestas turi daugiau kaip 100.000 gyventojų ir yra svarbiausias juodžemio srities miestas.

Įsakyta visiems ginti Maskvą

BERNAS. X. 10. Exchange Telegraph iš Maskvos praneša, kad Kremlis išleido į gyventojus keliis atsišaukmenis, kuriuose nurodė kariės padėties rimtumą. Spauda savo straipsniuose pabrėžia šiuos skelbimus. Visi vyrai kviečiami pasiruošti ginti sostinę.

Vokiečių politiniai sluoksniai apie Roosevelto rašą kongresui

BERLIN. Dėl Jungtinės Valstybių prezidento rašto kongresui, kuriamie siūloma pakelti neutralumo įstatymą, vokiečių politiniuose sluoksniuose galima nugirsti štokų pastabų: Išvedžiojimai Roosevelto, kuris nuvalkiotais argumentais mėgina užtušuti, kad jis vejas kara, kaip ir visi paskutinieji jo pareiškimai, pasižymi nusidėvėjimu ir nuolat labiau jaučiamomis senatvės žymėmis. Turint galvoje iš oro pačiuptus argumentus šio rašto ir visą nelogikumą baigiamų išvadų, Berlyne ir Vokietijoje kiekvienam kyla klausimas, kaip ilgal tokia tauta, kaip Jungtinės Valstybių, galės pakelti štokų elgesį.

ANGLIJA IR AMERIKIECIŲ DELEGACIJOS IŠ MASKVOS ATVYKO Į LONDONĄ

AMSTERDAMAS. Anglijos informacijos tarnybos pranešimu, britų amerikiečių misijos Maskvoje nariai iš Sovietų Sajungos atvyko į Didžiąją Britaniją. Beaverbrookas vengia pateikti smulkmenų apie konferenciją. Amerikiečių misijos narys admiralas Stanley pareiškė, kad „esa galima, kad Vokietija Sovietų Sajungoje laimi. Bet jis išiškinė, kad bolševikai nepraras drasos“.

Japonijos ir Amerikos derybos dar bus tęsiamos

TOKIO. Japonų informacijos biuro atstovas Išijis dėl japonų amerikiečių derybų pastebėjo: „Pasi tarimai bus dar tėsiami“. I klausimą dėl japonų vyriausybės pozicijos Manilos ir Hongkongo konferencijų atžvilgiu Išijis atsakė: „Iš vienos pusės Amerika tesia derybas, tuo tarpu kai iš antros pusės ji elgiasi visiškai priešingu nedraugišku būdu“.

SOFIJA. Prieš kurį laiką užsienuose buvo paskleista gandų, kad Bulgarija perkantį Italijos karo laivų. Dėl to Bulgarijos žinių agentūra praneša, kad jis esanti įgaliota kategorijai pareikšti, jog Bulgarija neįsigijo nė vieno kariūnų laivo.

Anglija apstulbusi

Spauda ragina vyriausybę rizikuoti

AMSTERDAMAS. X. 10. Visi dienėje Londono laikraščiai komentuoja vokiečių ofenzivą Sovietų Sajungoje. Laikraštis „Times“, pareiškia, kad britų vyriausybės tuomet būtų aišku, jog visa britų tauata pageidauja ko didžiausios gallimos pagalbos Sovietų Sajungos „protingumo ribose“. Laikraštis mano, kad ministras pirmininkas ir jo techninės patarėjai neturėtų delstis išmisi bet kurios „teisės rizikos“, tačiau mano, kad sovietų reikalui būtų padarytas blogas, patarnavimas, jeigu Anglija mesti iš „neigyvendinamą nuotykį“. Laikraštis „Daily Telegraph“ pareiškia, kad sovietų vadovai turėtų ginti savo pramonę, bet nebeturi iniciatyvos laisvės, kurią turėjo präetij.

ZENEVA. X. 10. Vakarykštė valinė Londono spauda svarbiausiai savo dėmesį kreipia į vystymasi Rusijoje. Laikraštis: „Evening

Standard“ rašo, kad padėtis esanti rimta. Kaip ir anksčiau, vokiečių tebeturi iniciatyva visame fronte. Jeigu Hitlerius pasisek u Sovietų Sajungą kariniu požiūriu izoliuoti, tai Anglija prarastu geriausia, o galimas dalktas, ir paskutinė prognoza Vokietijai kariškai nugalėti. Laikraštis „Star“ mano, kad Hitleris kevirtuoju ofenzivą per keuris mėnesius, prašoko viską, kas bet kada buvo išorijoje. Vienas iš dviejų šalių laimėjimas padarys itakos pasaulyje istorijos krypčiai.

STOCKHOLMAS. Kaip „Nya Dagligd Allehanda“ iš Londono praneša, lordas Halifaxas labai smarkiai užspūpė „Daily Herald“. „Daily Herald“ primena, kad Halifaxas Jungtinės Valstybėms yra pareiškę, prieš prasidedančius karus Sovietų Sajungą, jog kai Hitleris „šoks“ į Sovietų Sajungą, tai vokiečių armijos morale paluš, nes jis vis prisibūs brių bombardavimui jų tėvynės vakaruose. „Hitleris, sako „Daily Herald“, „jau yra 15 savaičių, kai „šoko“ į sovietų Rusiją. Britų karinė aviacija Vokietijai bombardavo. Tačiau dar nėra jokio irodymo, kad vokiečių morale būtų palaužta. Greičiausiai nukentėjus Halifaxo morale dėl jo nelaimingo pranašavimo. Po to, kai jis gržo į Jungtinių Valstybes, jis pasakė amerikiečiams, jog Hitlerio kalba buvusi beveiltiška bandymas pakelti vokiečių morale į einačiai žiemai. Praėjo jau tie laikai, kad tuo būdu galima būtų

paveikti anglių tautą. Jei dabar norima įkalbėti britų tautai, kad Hitleris daras didele klaida, kad visame kaltas yra nacių režimas, kad Vokietijai tai vieno, tai kita trūks ta, tai norisi juoktis“.

NEW YORKAS. X. 10. New Yorko spaudoje atsispindi išpūdis, kurį sukelė Jungtinės Valstybių visuomenės milžiniškų vokiečių laimėjimai Ryti fronte. Kevirtadienio pietinėje laikraščiai milžiniškomis antraštėmis pateikia naujusius vokiečių kariūmenės pranešimus ir pažymi, kad bolševiku armijos esančiose sukrėstoje ir kad „vienas milijonas“ žmonių esas apsuptas. Spaudoje dėlėlio dėmesis kreipiamas taip pat į Žinią, kad sovietų vyriausybė jau bėga į Maskvą. Dr. Dietricho pareiškimali spaudai plačiai pakartojami. Dalis laikraščių atspausdinė apie pat Reicho spaudoje viršininko fotografiją.

Pesimizmą, kuris dėl sovietų padėties apėmė Jungtinės Valstybių spaudą, dar pagilina liūdnai Londono įverinimai. Associated Press praneša, šiuo reikalui iš Londono, kad anglai žūri į Vokietijos ofenzivą su didėjančiu nerimu, kadangi nėra matoma galimumo vokiečių spaudimai į sovietų karines pajėgas sumažinti, sudarančių naują sausumos frontą. Londono laikraštis kariūnai korespondentai reiškia numonę, kad arimiausiomis savaičių bus nulemtas svarbiausiu sovietų armijų likimas, tų armijų, kurios dalyvauja šiuo metu didžiausiose istorijoje kautynėse.

TOKIO. „Niši Niši Šimbun“ iš patikimo šaltinio praneša, kad ypačingasis Roosevelto pasiuntinys Henry Gladys, viešėdamas Hongkonge, sudarė su Čungkingu ūkinį susitarimą. Pagal jį Jungtinės Valstybės įgyja 99 metams Čungkingo kontroliuojamą gyvybiškai svarbių Kinijos šaltinių monopolį. Tuo susitarimu num-

Amerikos ir Čungkingo ūkinis susitarimas

TOKIO. „Niši Niši Šimbun“ iš patikimo šaltinio praneša, kad ypačingasis Roosevelto pasiuntinys Henry Gladys, viešėdamas Hongkonge, sudarė su Čungkingu ūkinį susitarimą. Pagal jį Jungtinės Valstybės įgyja 99 metams Čungkingo kontroliuojamą gyvybiškai svarbių Kinijos šaltinių monopolį. Tuo susitarimu num-

ekspertus, kuriems užtikrinamas visiškas autoritetas jų darbo vietoje; 4. Susitarimas galioja 99 metus ir tuo draudžiamas perleisti trečiųjų valstybių žmonėms teises Jungtinės Valstybėms perleistose srityse. Laikraštis konstatuoja, kad Jungtinės Valstybės minėtu susitarimui su Čungkingu pasiama eksplotuoti visas wolframo, cino, sidabro, vario, geležies, aliuminijaus ir fosforo kasyklas. Tuo būdu Jungtinės Valstybės įsigijo svarbūsias strategines medžiagias neokupuotoje Kinijoje, norėdamos išlaikyti savo, kaip „demokratijų arsenalo“ poziciją.

VAŠINGTONAS. Ryšium su Roosevelto laišku kongresui, apie kurį jau pranešta, senato ir parlamento užsienio komisijų pirminių kai pateikė įstatymų projektus, kuriais prezidentas įgaliojamas karo būvyje apginkluoti arba leisti apginkluoti prekybos laivus.

Perversmas Panamoje

NEW YORKAS. Associated Press praneša iš Panamos, kad Panamos prezidentas Dr. Arnulfo Arias pabėgo. Kaip naujas prezidentas padarė priesaiką Dr. R. de la Guardia, kuris iki šiol buvo teisingumo ministeris.

NEW YORKAS. United Press žiniomis iš Panamos miesto, perversmas Panamoje prieš prezidentą Arnulfo Arias buvo pravestas be smurto ir krauso praliejimo. Visoms Jungtinės Valstybių Panamos kanalo zonos kariės pajėgoms, žiniomis iš to pat šaltinio, uždrausta vykti į Panamą. Panamos miesto burmistras Barletta ir kiti asmenys esą suimti.

TOMRAS. Agenzija Stefani rašo, kad Romos politiniuose sluoksniuose Panamos perversmo kaltininkais laikomi Vašingtono asmenys. Yra nažymėta, sako Agenzija, kad ši „rūmu revolucija“ įvyko po kelių dienų po to, kai vyriausybė nutarė neleisti apginkluoti laivus, kurie plaukia po Panamos vėliava.

VAŠINGTONAS. Žinia abe perversma Panamoje sukėlė Vašingtono politiniuose sluoksniuose dėl susidomėjimo. Užsienio reikalų ministeris Hullis pareiškė spaudos konferencijoje dar neturėti smulkesnių žinių ir todėl negali jis įvykio komentuoti. Iš Panamos pabėgęs prezidentas Arias Vašingtono nebuvo megiamas, kadangi jis darė kliūčių Jungtinės Valstybių kariūnams lėktuvams

jonai kas savaite turi būti padengiami kita būda, taip pat tenka tikėtis savanorišku įnašu, nes šiaip britams grįstu infliacijos pavojus.

VIETOJ KARIUŲ ŽINIŲ. DUODAMA DEGTINĖS...

VAŠINGTONAS. Laikrastyje „Washington Evening Star“ Constantine Brown praneša, kad Har-

rimano delegacija Maskvoje niekā patyrusi, išskyrus tai, kas josi nariams buvo papasakota sovietų generalinio štabo, ir kad prieš du mėnesius Jungtinės Valstybių ambasadai Maskvoje pri skirti šeši kariūnai nebuvu išleisti apžiūrėti fronto. Pasak Brown, jie yra labai vaišnamiai, bet kariūnų žinių jiems nesuteikia daugau, kiek jų yra oficialiuose komunikatuose.

Byra į šipilius visas sovietų frontas

BERLIN. Berlyno spauda straipsniuose didžiausiomis antraštėmis komentuoja paskutiniuosius laimėjimus, kurie nulemia žygį Rytose, ir Reicho spaudos šefo dr. Dietricho pareiškimus užsienių spaudos atstovams apie karinę padėti Rytų fronte.

„Su Sovietų Sajunga sulaužytas paskutinis ir didžiausias Anglijos kardas žemyne“, — rašo laikraštis „Voelkischer Beobachter“. — „Europa yra išlaivinta iš balsiausio bolševikų pavojaus, ir niekados Europos tautos nebeturės nešti ant savo pečių purvino anglų ir amerikiečių biznio. Tai esanti 1941 metų spalio mėnesio laimėjimų istorinė reikšmė. Ši milžiniška praslaužima, kuris pavyko padaryti per keletą dienų, laikraštis vadina pulkiu Flurerio karinio genijaus ir nepralenkiamo jo kariuomenės kovinumo įrodymu. Timošenko buvęs tiek iš netycią užkluptas, — rašo laikraštis, — kad jam nepavyko išgelbėti iš mirtingu reiplių nė vienos savo visiškai dar nepalestos armijos.

„Berliner Börsen-Zeitung“ pažėžia, kad apsuptujų armijų paskutiniai mėginių priešintis esą be jokių perspektyvų. Laikraštis ypač nurodo į Vorošilovo armijų padėti, kuri taip pat esanti beviltiška. Kaip tik šiam ruože sovietų kariuomenės darytieji mėginių sulažyti geležinių žiedų aplink Leniningradą buvo aškial neplaningi ir beviltiški. Bolševikai šia proga bus įsitikinę, — konstatuoja laikraštis, — kad miesto likimas yra galutinai aiškus. Pasaulis, šalia lemiamų kautynių viduriniame ir pietiniame frontuose, matą dabar faktą, kad visas sovietų frontas sustriūškintas.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ pabrėžia vokiečių ir sajungininkų kariuomenės atlikus žygius ir ypač nurodā pėstininkus, kurie nuo birželio 22 d., neturėdami nė dienos poilsio, kovodami prasiveržė į priešo žemę daugiau kaip 1.000 km. Dabar tiek vokiečių tėvynė, tiek viša Europa galutinai apvalyta nuo bolševizmo nuodu. Anglijai nepavyko sudaryti Vokietijai du frontus, — rašo toliau laikraštis. Maskvos pralaimėjimas yra kartu ir Anglijos pralaimėjimas, kurio masto ir pasekmės šiandien dar negalima nė apžvelgti.

BERLIN. Reicho sostinės vakaninė spauda milžiniškomis, per višą puslapį antraštėmis pabrėžia šios dienos vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešime gautą žinią, kad prieš kelias dienas paskelbtas prasilažimas Rytų fronto vėdryje prapliestas 500 kilometrų plėtė. Savo komentaruose dėl kareiškės padėties Rytose laikraštai

Vokiečių spaudos balsai apie laimėjimus Rytų fronte

visų pirmą svarsto katastrofiskus padarinius, kurie dėl didelių vokiečių laimėjimų teks britų sovietų mėlui ir illuzijų kampanijai. Irodydami prieš informaciją politikos melagingumą. Berlyno vakarienai laikraštai, visų pirmi, paėmė paskutinius praejusios savaitės burtus.

Laikraštis „Berliner Boersenzeitung“ rašo: „Konstatavus groteskių melagingumą ligšiolinių prieš karo pranešimų, betarpiskai pasityirtina giliausias išgastis, kadaug dabar tie pastovūs melagiai nebegali ilglau slėpti tros, kuris dėl jų pirmosios pozicijos kalba apie tokius balsius jiems faktus“. Per kelias dienas, pabrėžia laikraštis, giliai išsiveržta į priešo mėlų pozicijas. Londonas ir Vašingtonas

jaučiasi patakytas Viazmos ir Briansko karo laukuose.

„Mums priešingame pasaulyje, pareiškia laikraštis „Berliner Nachausgabe“ paskutinėmis valandomis tartum bomba būtu nukritusi. Sunaikinti viso pasaulo illuzionistai. Maskva buvo pavedusi mėlų ir frazių žygį ir parodė, kad tai eina klausimas dėl Sovietų Sajungos gyvybės.“

Laikraštis „Berliner Lokalanzeiger“ primena, kad priešingoji puše dėl prieš kelias dienas mėgino apgauti pasaulį, kad Vokietija sovietų kariuomenėje radusi savo meisterius, kad šis karo žygis bus posūkis viso karo ir kad kiekviena diena Rytose Vokietijai reiškia pralaimėtą mūšį. Kai šiandien, rašo laikraštis, girdi iš užsienių bal-

sus, tai atrodo, jog žlugo visas illuzijų vaizdas, kurį Stalinas, Churchillis ir Rooseveltas bendrai buvo sudarę nuo birželio 22 d. vokiečių smūgio bolševiku puolamajai armijai pradžios.

BERLIN. „Deutsche Diplomatischen Politischen Korrespondenz“ rašo, kad spalio 9 d. šio karo istorijoje bus reikšminga karinė ir politinė data. Taip laikraštis rašo dėl vaikų iš Rytų fronto gautų sensacinių žinių apie pasisekimus. Laikraštis konstatuoja, kad per ši karijinį Sovietų Sajungos sugnužimą demokratija sunaudojo didžiausią ir paskutinį kanolių maistą. „Korrespondenz“ primena, kad ta pačią leminčią spalio 9 d. buvo ir kitas politinis žygis, būtent: buvo sudaryta nauja vokiečių turkų

prekybos sutartis. Laikraštis manina, kad ta sutartimi Turkija davė suprasti, jog ji nori prisijungti prie Vokietijos vadovavime besikuriančios ūkinės diderdvės. Šiuo turku vokiečių bendradarbiavimu Europos naujosios santvarkos stabilizavimą paremia dar viena valstybė, kuria Londono visuomet laikė Anglijos sajungininke. Laikraštis nagnėja tuos įspūdžius, kuriuos padarė šie du politiniai žygiai užsieniuose ir konstatoja, kad juo abalsis priešo pusėje buvęs daug pėsimiškesnis, negu pirmiau. Anglijos ir Jungtinė Valstybės spaudoje nebandoma kelti abejonių dėl vokiečių pranešimo apie padėti Rytų fronte teisingumu. Maskvos komunikatas karinę padėti aivaudžia tamsokai, o „Pravda“ pripažieta, kad krisė Rytų fronte pasiekė aukščiausio taško. Ir Londono radio neišengė žygius Rytose padavinti vienatiniu reiškiniu karinėje istorijoje. Kaip toli nuojo Washingtonas nuo savo liūžių apie padėti Rytų fronte, irodo pranešimas, kad Jungtinė Valstybė ambasada iš Maskvos perkeliama į Stalingradą. Nors iš žinant, kad Churchill's šia eiga yra numates, Rooseveltas laiku įspėjės ir dėl to Sovietų Sajungos atžvilgiu britų ir amerikiečių politiką šaldė, galima būti tikriems, kad ši raida Rytų fronte Anglijos ir Amerikos platioms masėms bus taip netikėta, kaip žemės drebėjimas.

BOSTONAS. Daugiau kaip 2.000 įvairių Jungtinė Valstybių viešu protestantų kunigai pasiraše reiškima, kuriame jie pasisako prieš „dabartinį Jungtinė Valstybių grasinimą įsikišti į karą“. Jie ragina kunigų nepiktinaudoti savo pašaukimo laiminti kara, jie sarkcionuojančių ar paremiant, bet įsikišti į veiklą už taiką.

Kataliku bažnyčios padėtis Vokietijoje

BERLIN. DNB iš kompetentingų sluoksnių gavo įdomius duomenus apie kataliku bažnyčios padėti Vokietijoje. Nuo to laiko, kai buvo sudaryta konkordatas tarp Didžiosios Vokietijos Reicho ir Vatikano, Vokietijos kataliku bažnyčia pirmoje eilėje gavo naudos iš sutarčių ir pastovių finansų. Konkordatas garantuoja kataliku bažnyčiai Vokietijoje kiekviename metais tvirtą 63 milijonų Reicho markių sumą, nepaisant to, ar valstybė šią sumą gauna iš bažnytinų mokesčių ar ne. Tuo būdu kataliku bažnyčia yra tokioje padėtyje, kad ji iš savės pajėgia atlikti savo visus finansinius įsipareigojimus, kaip pavyzdžiu, apmokėti kunių išlaikymą ir visus kitus tarnus. Dėl to susitarimo bažnyčia turi galimybę sudaryti sau planingą finansų ūki. Be to, laikas nuo laiko savivaldybių įstaigos dar duoda pinigų išlaikymui ar restauravimui bažnytinii pastatų. Taip pavyzdžiu, Koenlo miesto valdyba tik per vienus pastaruosius metus yra davusi daug šimtų tūkstančių markių išlaikymui garsoios Koenlo katedros. Kiti miestai, kaip tai: Speyer, Trier, Hildesheim, Muensteris, Vestfalyje ir Muenchenas ši pavyzdžių pasekė. Kataliku bažnyčios labdaringoms organizacijoms buvo duota galimybė pravesti rinklavas, kurių pajamos buvo atiduotos bažnytinėms įstaigoms. Valdžios įstaigos ir kitose srityse parodė palankumo kataliku bažnyčiai Vokietijoje. Taip, pavyzdžiu, nepaisant karo metais esančių susiaurinimų, paliko motociklus tiems dvasininkams, kurie gyvena atato-

kiose nuo bažnyčios vietose ar šiaip ganu davimai rodo, kad 1940 m. išleista tokis pat religinių veikalų skaičius, kaip ir 1934 m. Malda knygių 1940 m. buvo parduota 11% daugiau, negu 1936 m. Naujų klenbonių steigimas įvairiose Reicho srityse ir Bohemios ir Moravijos protektorato rodo, kad ir karo metais kataliku bažnyčios stačiojo jokiu būdu néra stagnacijos. Vokietijos vyriausybė suorganizavo ir karių sielos aprūpinimą. Net milžiniškuose žygiose Rytose, ar dižiojo žygio Kreto saloje metu buvo aptarnauta kareivio sielos reikalai. Kariuomenės kapelionų reikalams yra duotas pakankamas gerai sutvarkytų autovežimų kelių ir jie gali ir labai išplėstame fronto ruože atlalkyti pamaldas.

ganu davimai rodo, kad 1940 m. išleista tokis pat religinių veikalų skaičius, kaip ir 1934 m. Malda knygių 1940 m. buvo parduota 11% daugiau, negu 1936 m. Naujų klenbonių steigimas įvairiose Reicho srityse ir Bohemios ir Moravijos protektorato rodo, kad ir karo metais kataliku bažnyčios stačiojo jokiu būdu néra stagnacijos. Vokietijos vyriausybė suorganizavo ir karių sielos aprūpinimą. Net milžiniškuose žygiose Rytose, ar dižiojo žygio Kreto saloje metu buvo aptarnauta kareivio sielos reikalai. Kariuomenės kapelionų reikalams yra duotas pakankamas gerai sutvarkytų autovežimų kelių ir jie gali ir labai išplėstame fronto ruože atlalkyti pamaldas.

SANCHAJUS. Visos Indijos taurinio kongreso generalinis sekretorius ir Gandhijus atstovas Achzrya Kripalanius, ryšium su Rooseveltu ir Churchilliu pasirūpinais Atlanto vandenynene, padarė ši pareiškimą: „Pažadu teisingumą įrodė nuo žodžiai, o darbai. Ligi šiol Indijoje nevyko nieko, kas būtu įrodė anglų vyriausybę laikytiems paskieitimą. Keturiolika Wilsono punktų šias sritis nusavino, nors ir panaujodant čia kita varda, būtent, mandačio krašto pavadinimą. Bus surastas kita skambus žodis naujoms sritims aneksuoti, siekiant išlaikyti pasaulio hegemoniją. Net užsienu reikalų ministeris Edenas ir sekretorius Indijos reikalams neteisėtu būdu atvyko į Jungtinės Valstybių spauda.

AMERIKOJ SUIMTAS ŽINOMAS KOMUNISTAS

NEW YORKAS. Vienas iš vaduojančių CIO priklausančių Šiaurės Amerikos transporto darbininkų profesinei sajungai asmenys John Santo trečiadienį buvo suimtas. Jis yra kalinamas, kad jie gali ir labai išplėstame

Valstybės. Santo yra žinomas kaip komunistinis agitatorius transporto darbininkų profesinei sajungoje. Valdžios organai kaltina Santo tuo, kad jis 1927 m. kita pavarde, kaip studentas, iš Rumunijos atvyko į Jungtinės Valstybes. Santo suėmimas sukelė gyvą sensaciją visuomenės tarpe, ir tai plaidė komentuoja Jungtinės Valstybių spauda.

ADANA. Iš patikimų sluoksnų sužinota, kad Irano valdžios įstaigos perdavė britų įstaigoms apie 50 Irako pabėgėlių ir Kāllani vyriausybės šalininkų. Dalis irakiečių yra vežami į Bagdadą, kur jie bus atiduoti karo teismui.

ros, kad mes žiūrimė pro langą ir jis koliojame. Atėjo kalėjimo komisaras. Žydukas nurodė kapitoną J., kad jis jo neklaušas ir žiūrės pro langą. Komisaras gan mandagiai užklausė mus, kam mes taip darā. Aš jam atsakiau:

— Mes girdime šaudymą, todėl mums labai idomu pažiūrėti, kaip sovietų aviacija manevruoja.

— Vistiek negalima žiūrėti. Už žiūrėjimą pro langą gausite karcerio.

— Klausome, tamsta komisare, atsiprašome, daugiau nebežiūrėsime, — atsakiau jam. Jis tuo ir pasitenkinė.

Tiesa, pavojinga buvo dairytis pro langus, nes sargybiniai iš bokštelių pradėjo šaudyti iš automatinų šautuvų. Komisarui išėjus, mūsų skyriuje atsirado du prižiūrėtojai: tas pats žydukas ir vienas lietuvis, gan simpatiškas žmogus. Nepaprastomis dienomis, kaip Naujuoj Metu, Šešiolikta Vasario, gegužės 1 d. ir k., visa da kalėjimo skyriuose jau iš vakaro statydavo po du prižiūrėtojus. Vakar vakare, matyti, jie dar nežinojo, kad šiandien bus nepaprasta die-

na. Kalėjimo kieme taip pat kilo nepaprastas subruzdimas ir bildėsys. Kriminaliniai kalinai ir patys prižiūrėtojai skubiai dirbo, kalė dėžes iš tų pačių lentų, iš kurių anksčiau dirbo langams dangstyti dėžes. I tas dėžes per visą dieną kažin ką krovė, užkalinėjo ir kažinkur jas vežė arkliais ir sunkvežimiais.

(B. d.)

Kaip jie mus sušaudė

O tie malonūs, iš vakarų atskride plieninių paukščių, gražiai pikiruodami, visiškai žemai prie savo pasirinktų taikinių nusileisdami, duoda jems. Jonas G. labai džiaugiasi, kad bombos krinta į tuos pačius taikinius, kuriuos jis mums rodydavo dar laisvėje būdamas.

— O, žiūrėkit, ten benzino bakai, — rodo mums Jonas, — ant jų jau numetė bombą. Jau dega.

Aplink aerodromą sustatyti bolševikų zenitinės patrankos, kai kurios jau visiškai nutilo, matyti, gavo per snukį, tik viena baterija, prie pirmojo forto pastatyta, vis dar tebešaudo. Staiga pamatome, kaip akmuo krinta vokiečių lektuvus į tą bateriją. Apsidžiaugėme pamate, kad jis prie pat žemės paleido kulkosvaidžių ugnį. Ta baterija tuo jau nutilo. Ot, būtų gerai, kalbamės tarp savęs, kad jie čia atskristų ir numerstų keletą bombelių palai mūsų kalėjimą, tik, žinoma, ne i patį kalėjimą, — gal, tada tie velniai išsibėgėtų. Kas darosi kitoj Kauno pusėj, mes nematome, tik girdime kažin kokius duslius bildesius. Manome, kad NKVD namas tai tikrai nešilks sveikas.

Barškina į mūsų sieną devyniasdešimt penktosių kameras:

— Kaip jūs manote, kas čia dabar darosi?

— Klausia k. Antanas P.

— Mes nieko nemanome. Jūs patys matote, kas darosi. Sveikiname su karu!

— Paf, paf! — pasigirdo kalėjimo kieme iš sargybinio bokšteliu du šūviai ir kažin kurios kalėjimo kameros lange stiklų žvangėjimas. Sargybinis šovė į langą, kad kalinai nežiūrėtų.

Ginčiamės su kapitonu J. Aš sakau, jog neįmanoma, kad dar šiandien vokiečių kariuomenė užimtu Kauną, tegul tik užima Marijampolę — ir tai bus labai didelis darbas... Kapitonas tikina mane, kad motorizuotiemis kariuomenės daliniams nieko nereiškia dar šiandien vakare pasiekti Kauną. Be to, stebimės, kur dingo bolševikų lektuvai, kurie kasdien smardindavo orą, o dabar nė vienas jų nebepasirodo?

Zydukas prižiūrėtojas pranešė korpuso vyresnijam, kad jis negali suvaldyti mūsų kame-

Vokiečių įnašas į Europos muziką

Eiliniu pilėčiu, net muzikos mėgėjui tarpe yra plėčiai išivyravusi nuomonė, kad tikroji „muzikos tévynė“ yra saulėtoji Italija. Ir kai po pirmojo pasaulinio karo daugelis lietuvių muzikų nėra studijuoti į iavirius Vokiečių dižiuosius centrus, ypač į Leipcigo konservatoriją, tai dažnai nugirdavome tam tikrą nusistebėjimą. Ir tuo pačiu laiku štigie muzikos mėgėjai pulkia žinijo Beethoveno, Mocarto, Bacho, Vagnero vardu; tiktais juose į išvyravo bene iš rusų atėjęs papročių muzikos dižiuosius muzikos genijus nebjegreti su vokiečių tauta, o laikyti „pasauliniai“, „visai žmonijai skirtais“. O kai tikrumoje šios dižiuosius klasikus išaukštėjo Vokietijos žemė; pagal savo būdo ir rasės išpateikimą jie buvo tikri vokiečiai. Vokiečių tauta yra tiek dieg dnešus į bendrą muzikos kultūros lobyną, ypač gi datus centrinius rečinės kompozitorius, kad vokiečių klasikas stilius pasidare lyg tikruojas klasikų stiliumi.

Kad suprastume, koki įnaša yra patiekusi vokiečių tauta pasaulynei muzikos kultūrai, turime nors trumpai peržvelgti svarbiuosius Europos muzikos plėtojimosi etapus.

Europos muzika pradėjo plėtoti apie XV-tą mūsų eros amžių. Buvo tarsi vokalinė, atseit giedama, o ne grojama bažnytinė muzika. Visas jos pradinis periodas, trukęs per keletą šimtmecius, praejo po polifonijos (daugibalsių skumu) ženklui, kur kiekvienas balsas turėjo savo nepriklausomą melodiją. Polifonijos menas smarkiai iškilo XIII–XVI amžių. Per kelius amžius čia pirmavo Niderlandai; susidarė net keletą niderlandų kompozitorų „mokyklų“ (panašūs stiliumi rašančių kompozitorų grupių). XV–XVI amžiaus aistrado stipri polifoninės muzikos mokykla Romoje. Jos aštovas buvo genialusis Palestrina. Siame laikotarpyje Vokietijoje muzika taip pat jau buvo pakilusi, tačiau vadovaujama rolo priklauso jau minėtomam Niderlandui ir italių mokykloms.

Apl. 1.600 metus Europos muzikoje išvystėsi reikšmingas persilaistumas, jau anksčiau paruoštas galinį renesansą ir reformacijos judėjimą. Keli Florencijos

aristokratai bestudijuodami graiku senovę, sumanė atgaivinti senovinę graiku tragediją. Jems tai nepavyko, tačiau iš jų bandymo gime visai nauja meno iššūs, būtent opera, greti užkariausiu vieną Europą. Kartu su opera gime naujas muzikos stilis, vadintama homofonija, prie pastatant ji polifonijai. Homofonijoje turime jau vieną svarbiausią balsą, atseit melodiją, o kiti tūkstantys atgaivinti.

Opera nepaprasta greit 'spli' po visa

tarpe yra plėčiai išivyravusi nuomonė, kad tikroji „muzikos tévynė“ yra saulėtoji Italija. Ir kai po pirmojo pasaulinio karo daugelis lietuvių muzikų nėra studijuoti į iavirius Vokiečių dižiuosius centrus, ypač į Leipcigo konservatoriją, tai dažnai nugirdavome tam tikrą nusistebėjimą. Ir tuo pačiu laiku štigie muzikos mėgėjai pulkia žinijo Beethoveno, Mocarto, Bacho, Vagnero vardu; tiktais juose į išvyravo bene iš rusų atėjęs papročių muzikos dižiuosius muzikos genijus nebjegreti su vokiečių tauta, o laikyti „pasauliniai“, „visai žmonijai skirtais“. O kai tikrumoje šios dižiuosius klasikus išaukštėjo Vokietijos žemė; pagal savo būdo ir rasės išpateikimą jie buvo tikri vokiečiai. Vokiečių tauta yra tiek dieg dnešus į bendrą muzikos kultūros lobyną, ypač gi datus centrinius rečinės kompozitorius, kad vokiečių klasikas stilius pasidare lyg tikruojas klasikų stiliumi.

Tačiau ir polifoninis stilis nežlugos, tiki jis buvo pritaikytas instrumentams; čiamė stilijus įėmė rašyti kūrinius jau smarkiai ištobulėjusius vargonams ar dabartinio fortepijono pirmakūnams — klaviriniu ar klavičembeliu, arba ir orkestrui su chorū.

Ir štai nuo šio momento — nuo instrumentalinės muzikos iškilmė — į pasaulynei muzikos areną įšeina vokiečiai, užima vadovaujamą vietą, kur ašaukštėjo itališkai.

Trisdešimties metų karo laiku (1618–1648) sunokota, ištuštėjusi Vokietija, vis dėlto duoda tokį stambų muziką, kaip Heinrich Schütze, kurio gilius nuo aukštų oratorių ir dabar norai statomos. Šimtų metų vėliau ginsta beveik viena laikų du didžiausiai galiūnai, kur lemti keturių dalių kūr'io forma, savo sudėtimi ir viduje ne logika primenant klasikinę tragediją. Ši sonatas forma bando pamažu dar J. S. Bachui tebegyvenant; galutinai jis išlobuli, ir tačiau buvo lemta Juozui Haydnui (1733–1809). Kone visą gyvenimą pragyvęs turtuoju grovo Escherhazy dvare, jis turėjo savo žinomą orkestrą ir privailegio kiekvienai ėventeli kai nors nauju sukompionuoti. Todėl turėme apie 180 Haydno simfonijų, daugelis kvartetų, puikū oratorių („Mėtų laikai“ statyta ir Kaune). Wolfgang Amadeus Mocartas laikomas vienu iš didžiausių genijų. 7 metų amžiaus jis jau rašė operas; anksti mėrės jis paliko tobulių kūrinį kone iš visų muzikos sriūse. Kartu su Haydnu jis užbaigia grakštų, švelnų kūnaginkštų dvarys pagindytą stiliją.

Aušringas Ludwig van Beethovenas (1770–1827) perimė Haydno ir Mocartas sukurta klasikinę formą, ją dar labiau išplėtė, o kas svarbiausia, jis išsiaiškino, kaip išvystyti muzikos sriūse. Kartu su Haydnu jis užbaigia grakštų, švelnų kūnaginkštų dvarys pagindytą stiliją.

Nors šie pavyzdžiai rodo, kad kryžiai atsirasti ir jems piliati priežastys buvo įvairios, visgi vyraujantis momentas yra rytkus. Tal yra maldy ir įvairiu maloniui prašymo vystovės, savo rūšies dievnamių.

Tokius dievnamius dirbdama liudėlis parodė didelį kūrybinį sugebėjimą; jis sukurė daug įvairių ju tipų, išryškinę ju turtingą ornamentą ir daugelį aukštų puošybių elementų. Tie visi kryžiai, kurios Lietuvos reliktu skaitytai dešimtis tūkstančių, tapo viena turtingiausius iš savarankiškiausiu liudėlio kūrybos šakų. I XIX amž. pabaigą daugelis mūsų liudėlių statomų kryžių tėk buvo nutolę nuo savo pirmųjų pažymėjų — bažnytiniai kryžiai, kad dažnai sunku tam jų rasti kokį norą. O bendrai išmanti, panašiai į lietuviškus kryžius mes niekuo kitur nerandame.

A. ROKŠTELÉ

mejė yra pinigų lobis, kuri jis galis išskasti su salyga, kad pastatyti 12 kryžių ir visus sūnus ūlelius į Kunigus. Rades pinigus, viska 'spilidė — pastatė 12 kryžių, kurios visi vadino Bružo kryžiais, o vinentur sūnus ūlelio į Kunigus.

Nors šie pavyzdžiai rodo, kad kryžiai atsirasti ir jems piliati priežastys buvo įvairios, visgi vyraujantis momentas yra rytkus. Tal yra maldy ir įvairiu maloniui prašymo vystovės, savo rūšies dievnamių.

Tokius dievnamius dirbdama liudėlis parodė didelį kūrybinį sugebėjimą;

ja sukurė daug įvairių ju tipų, išryškinę ju turtingą ornamentą ir daugelį aukštų puošybių elementų.

Tie visi kryžiai, kurios Lietuvos reliktu skaitytai dešimtis tūkstančių, tapo viena turtingiausius iš savarankiškiausiu liudėlio kūrybos šakų. I XIX amž. pabaigą daugelis mūsų liudėlių statomų kryžių tėk buvo nutolę nuo savo pirmųjų pažymėjų — bažnytiniai kryžiai, kad dažnai sunku tam jų rasti kokį norą. O bendrai išmanti, panašiai į lietuviškus kryžius mes niekuo kitur nerandame.

Senos ir rūscios ikonos žvelgia iš kampo, ištaikings dvaro ponios ir pati Kotryna II spindi savo drabužiuose, o šalia jos Stanislovas Augustas Poniatauskas šypsosi, pradės tévynę. Atrasi čia ir Smuglevičius ir Damalio darbų. Taip žiūrėdamas į šiuos paveikslus, išsivaizduoja juos šviliapaujančius menininkų mieste, bedirbančius Meno Akademiją ar besiginčiančius kokinės senečio Vilniaus kavinėje.

O gausiam ir idomiam grafiškos skyriuje matai dvi naujas dvi-

sias apsiliekiškias; viena jų gaivalinga, kūrlos nei linijos negali sutramdyti, o kita rami, besūnaujanti senaistis Vilniaus pasta-

tas.

Įvairių tautybų menininkai susi-

gūjė po šiuo stogu: ir vokiečiai, ir Italai, ir flamandalai, ir prancūzai, ir lietuviai, ir lenkai ir kiti. Visi jie

pieni nerimo veržiasi į nauja gy-

venimą, plazdantį nuostabioj švie-

soj ir šešelliouse.

Pro rotušės langus matai tą gy-

vą miestą, tą skruzdelyną, matai

kylandžius mesto bokštus ir cer-

vių kupolus. O kai uždarai sun-

kias, papuoštas mesto herbu duris,

girdi vidudieniui skambantibus var-

pus ir regi, kaip Venecijos Marko

Polo aikštėje, žaldžiančius vaikus.

Jie tokie nerūpestingi čiuožia va-

sarinėm pačiužom, baldo nutupiu-

sius karvelius, gaudosi ir metosi

surinktais kaštanais. Jie linksmi-

jauskiai kovoti jo vadovybėje, šir-

dyse jo, kaip didelio turų patario-

va ugnies grandinė Gedimino gat-

vejė kaip anuomet. Miestas tam-

sus, rodos, iš tu senu namu, vie-

nuolyno požemiu ir pridulkėjusių

koridorų išėjo senovė į išskėtę sa-

vo tamsius sparnus, versdama visus

miesto gyventojus skubeti į savo

landynes ir lauki virš Trųjų Kry-

žiaus kalnų sušvintant aušros.

Miestas tamsus, kad kartais kokie

paukščiai, kurie nei sėja, nei piau-

na, nei į kluonus krauna, paklyde

nesudrumstu savo bombomis mie-

to gyventojų ramybės ir nepadidintų iškultytų langų skaličias.

Tačiau virš miesto namų ūlaurės

dangus pradėjo švesti, lyg tolumo-

je degty miškai ir nusiskaidrintų

padangę. Sitoji šviesa sugulė į pluoštus, į aukštus šviesius stulpus,

kurie palengvėliais augo, tiso, supo-

si ar į dešinę, ar į kaire ir žal-

dė nuostabiusiomis spalvomis.

Mes stovėjome jau ant tilto. Iš

tamsumos, pro fabriko juodus ū-

lėlius išsilenkė upė į visa tvirkė-

jo nakties šviesoje. Dangaus žvaigž-

dės blėso ir nyko prieš šia švies-

ą, o ji augo ir plėtėsi bent keliom

valandom praskleisdama mums ta-

nuostabia ūlaurės pasaką.

Ir švili ūlaurės spalvų ūlaurės

šviesos vienam skambala mūsų

skambala mūsų skambala mūsų

skambala

Ką patyrė lietuvis karys, aplankęs kolchozus

Didžiausias kolchozininko turtas ir maistas yra karvė. Traktorius stovi, bet nedirba, o dirbtuvė netaiso, nes neišdirbtos valandos. Visur didelis skurdas, jokių teisių, tik priespauda

Anksčiau, kai kas nors atsiduravo Maskvoje, tai tokiam svečiui pagaudaujant buvo rodomas tarybinis kolchozas. Tas kolchozas buvo šalia Maskvos ir jį pamatė visi, kurie tik norėjo su sovietinio ūkio gyvenimui susipažinti. Tačiau niekas nematė kitą kolchozo, kuris nebuvó specialiai paruoštas besidominantiems parodyti. Bolševikų gi propagandinė literatūra vaizdavo, kaip gerai ir gražiai kolchozuose gyvenama. Labai daug tokios literatūros, leidžiamos įvairiomis kalbomis, buvo skiriama užsieniams. Šios literatūros laikštuose ir gallima buvo matyti, kaip kolchozo ūkininkas šviesiame ir erdvame kambaryje skaito ir klauso radio. Taip gražiai buvo vaizduojami ne vien pollio kampeliai, bet ir kitai kolchozo pastatai bei gyvenamie būtai.

Tačiau bolševiku laikais Lietuvoje gyvai pamatyta, kad kolchozuose gyvenimas néra toks, koki jį vaizduoja propaganda. Pagaliau, ir patys bolševikų žygiai Lietuvos ūkiui nešé žalą ir sieké tokiu pat skurdo, koks yra bolševikų ūkius. Nesenai lietuvis, J. M. ius, karys ir ūkininkas, aplankęs Tarybų Sąjungos ūaurės vakarų pakraštį, atidžiai išnagrinėjo kolchozo ūkio struktūrą ir malonial pasidalino su mumis įdomiomis žiniomis.

Ten, kur aš lankiausi, arba šiuo km juoste nuo buvusios slenos visų ūkių yra geresnė padėtis. Kodėl taip yra, sunku pasakyti, bet reikia manyti, jog tai buvo tariamoji tarybinė politika, kad pasienio gyvenimas geriau atrodytų. Betgi pasirodė, kad tas gyvenimas nekoks, todėl kilo klausimas, kaip atrodo tolimesni nuo sienos kolchozai, sovchozai ir jų gyvenimas. Sitaip aš galiau apibūdinti bendrą tarybinio ūkio padėti, o dabar supažindinti su konkretiausiu duomenimis ir tikrasis faktas.

Kolchozo ūkininkas gauna 350 gr grūdų ir pusę kg ūaudų, už kiekvieną darbo dieną. Šitokia norma yra ūkininko darbo atlyginimasis. Be to, kiekvienam kolchozo ūkininkui yra

leista laikytis po vieną karvę. Kiekvienas ūkininkas, laikas karvę, turi atiduoti per metus valdžiai 180 mtr. pieno. Valdžia už pieno literį mokojo po 7 kp. Ūkininkas ne vien turi atiduoti valdžiai pieną, bet gali iš valdžios jo ir pirkis, tačiau tik kaip sakoma, išmažinuoja pieno. Valdžia tokio pieno literių parduodavo po 24 kp. Be to, kas turi karvę, turi valdžiai atiduoti 35 kg mėsos. Valdžia moko-

davo už mėsos kg po 4 rb., o šiaip mėsos kg kaštudavo 17 rb. Tokiu būdu iš šių duomenų matyti, kad ūkininko pajamos ir išlaidos néra toks paprastas dalykas, nes parduoti reikia pigiau, o pirkti brandžiai.

Kiekvienais metais nedirbamas plotas nedidėja, bet mažėja.

Tamstoms tokios išvados gali keistos pasirodyti. Tačiau tai yra tikra tiesa, nes visa tai savo akimis mačiau. O jei klausite, kodėl dirbamos žemės plotai mažėja, tai atsakysiu, kad

žemei apdirbti trūksta arklių.

Arkliai menki, ju maža, todėl dirbamos žemės plotai ir siaurėja.

O ką daro traktoriai, — vienu balsu paklausēme, — kas iš šio pasakojimo klausėme.

Taip, traktoriu yra, — atsakė mums, — iš jie nedirba. Čia kai ojasi ta pati tvarkos nelaimė. Fabrikas išleidamas trak torius davė garantiją arba nustatė, kad traktorius galėtų turėti išdirbtį tiek ir tiek valandą. Tik po to traktorius gali būti laikomas padirbtas savo darbu. Tik po šitokios tarnybos traktorius gali būti laisomas. O mano minėmas traktorius buvo atidirbtas tik pusę valandų skaidiaus. Tokiu būdu čia susidare keliščiaus reiškinys, nes traktoriai laukia nedirba, o fabrikai ju neprilima taisytis. Aplamai kolchozuose yra kalvė arba šaltkalvis, tačiau ir ten maži tik kai kurių padargų liekanos. Visos tos liekanos surūdijusios, sulūžusios, savaimė daro sunkų išpūdį. Todėl laukai dažniausiai dirbami ne mažinomis,

kaip dažnai kas mano, bet primityviai ūkio padargais. Kai aš lankau kolchozus, tai tik viename ar dviejose kolchozuose mačiau piaunant javus mašinomis. O šiaip jaujava yra piaunamai piautuvalis. Vokiečių kariai iš tokiu ūkio padargų juokėsi ir darė būdingu išvadu. Buvo pasakojama, kad ūkio darbai vykdomi nepaprastai pavyzdingai ir stilingai, nes javai piaunamai piautuvalis, viena valstybinės emblemos dalimi.

— Anksčiau kiekvienas ūkininkas turėjo 5 ar 6 karves, o dabar tik po vieną. Na, padauginkime 30 iš 6, tai turėsime 180. Kitai pariant, kolchozas turėtų turėti tiek pat karvių. Tačiau kolchozas turi

iki 60, nes 30 karvių yra kolchozininkų ir 30 bendru karvių. Tai ir visas pavyzdys. Reikia pabrėžti, kad didelė nelaimė ištinka ūkininkai, jei karvė nugalėta, nes ūkininkas netenka didelės paramos. Pirminiaus dėl duonos, nes daugelis ūkininkų parduoda pieną ir perka duonos. O tie ūkininkai, kurie iš viso neturi karvės, sukelia tam tikrą mislę, kaip jie iš tikro gyvena. Jei ūkininkai nugaši karvę, tai jis gali pirkstis iš valdžios kita karvę, žinoma, po visos eilės formalybių, ir... išsimokėtinai, nes ūkininkai ir, be to, be galo prasiskolinė valdžiai. Apie kitus kolchozo gyvullus netenka kalbėti. Tik tiek čia priminsiu, jei pas kuri pastatako kiaulė, tai čia ūkininkas vėl visokliai „ištatymai“ yra apstatytas. Viena tik reikia žinoti, kad paskerstos kiaulės oda turi būti atiduota valdžiai.

— Ot, su vištomi, visai kas kita. Vištelių kolchozininkas gali turėti kiek nori. Tačiau nuo kiekvienos vištės valdžiai reikia atiduoti 50 kiaušinių. Gaila, kad pamiršau kiaušinių normų kainas. Užtat visiškai tikrai galėsi pasakyti apie kolchozininko individualų ūkį. Kiekvienas kolchozininkas gali turėti vieną ketvirčių ha daržo. Betgi ir čia valdžiai reikia atiduoti 3 centnerius bulvių ir tam tikrą daržovę kiekj.

Ne iš ūkio gaminiai reikia valdžiai atidlyginti, bet taip pat mokestis ir kitokioms piniginėmis prievolėmis. Niekur nieko nelaukiant reikia užsimokėti už daržą. Daržo mokestis siekia 70 rb. Tačiau „kultsbororo“ apie 35–40 rb. (kultūros rinkliava). Draudimui (priverstinai) 50 rb. Be to, pirkti paskolos lakštų nemažiau, kaip už 100 rb. Atrodytų, kad visa tai yra nedideli pinigai, tačiau šalimais ūkio pajamų pinigų šios sumos yra didelės. Reikia žinoti, kad žemos metu kolchozininkai kerta mišką ir per dieną teuždirba tik tris rublius, o tuo tarpu pletūs kaštuoja 8 rb. Be to, reikia atsiminti, kad priučiai uždarbiauti negalima. Taip pat negalima iš kolchozo pastraukti. Anksčiau daug kas bėgo iš kolchozų. Bet čia greit buvo užkirštas keliais. Tas keliais ir dabar tebebuvo uždarytas.

Kiekvienais metais nedirbamas plotas nedidėja, bet mažėja. Tamstoms tokios išvados gali keistos pasirodyti. Tačiau tai yra tikra tiesa, nes visa tai savo akimis mačiau. O jei klausite, kodėl dirbamos žemės plotai mažėja, tai atsakysiu, kad

žemei apdirbti trūksta arklių. Arkliai menki, ju maža, todėl dirbamos žemės plotai ir siaurėja.

O ką daro traktoriai, — vienu balsu paklausēme, — kas iš šio pasakojimo klausėme.

Taip, traktoriu yra, — atsakė mums, — iš jie nedirba. Čia kai ojasi ta pati tvarkos nelaimė. Fabrikas išleidamas trak torius davė garantiją arba nustatė, kad traktorius galėtų turėti išdirbtį tiek ir tiek valandą. Tik po to traktorius gali būti laikomas padirbtas savo darbu. Tik po šitokios tarnybos traktorius gali būti laisomas. O mano minėmas traktorius buvo atidirbtas tik pusę valandų skaidiaus. Tokiu būdu čia susidare keliščiaus reiškinys, nes traktoriai laukia nedirba, o fabrikai ju neprilima taisytis. Aplamai kolchozuose yra kalvė arba šaltkalvis, tačiau ir ten maži tik kai kurių padargų liekanos. Visos tos liekanos surūdijusios, sulūžusios, savaimė daro sunkų išpūdį. Todėl laukai dažniausiai dirbami ne mažinomis,

kaip dažnai kas mano, bet primityviai ūkio padargais. Kai aš lankau kolchozus, tai tik viename ar dviejose kolchozuose mačiau piaunant javus mašinomis. O šiaip jaujava yra piaunamai piautuvalis. Vokiečių kariai iš tokiu ūkio padargų juokėsi ir darė būdingu išvadu. Buvo pasakojama, kad ūkio darbai vykdomi nepaprastai pavyzdingai ir stilingai, nes javai piaunamai piautuvalis, viena valstybinės emblemos dalimi.

— Pagaliau, kalbėdamas apie

traukos jėgas, negalime pamiršti susisiekimo, kuriu turėtai tarnauti arklys, nes arklys yra gana brangi susisiekimo priemonė. Arklio nuvažiuoli iš miestą negalima naujoti. Galima tai daryti tik už tam tikrą mokestį. Mokėti nuo km tenka po vieną rublį. Pagaliau, ir pat, darbas nekaip vyksta, nes kolchozose dirba tik seniai ir vaikai. Seniai dėlto, kad nebėra kas veikti, o vaikai iš savo jaunystės. O

stipriosis darbo jėgos aplimotos nevištės

taip šiaip sau valkštineja. Čia velkia tam tikra taikykla ar dirbs nėko neturėsi, ar nedirbs — taip pat nieko neturėsi. Todėl daug kas ūkininkai, jei pas kuri pastatako kiaulė, tai čia ūkininkas vėl visokliai išmūs iš valdžios.

— Pati kolchozininkų išvalzda toli gražu nepatraukli. Visi blogai apsišrenge. Galite suprasti mano nustebimą, kai pirmą kartą patekau į kolchozą. Suauge vaikai, tikri jaunuolai, buvo beveik nuogai. Pamačęs tokį vaizdą pradėjau juokais kalbėti:

— Ką, jaunuoli, manai, — juk pačiam, tur būt laikas vesti, o pats vaikščiai beveik nuogas. Tik čia jaunuoli apginti išmaišė moterys. Girdi, nėra pas mus, kaip apsirengti. Todėl tokie valdžiai ir paslėpko. Tačiau tokis valdžiai buvo labai kelsas. Jau buvau mačias, kad sėja linų, todėl paklausau:

— Antai visas laukas linų, kodėl neaudžiate drobiu?

— Taip visas laukas linų, — aš sakė man, — bet pamėginkite nors sauja nurauti, tai tuo išeis iš „prinuillivok“. (Tai specifinis bolševiku terminas, maty, žmonių varto jamas, kuris turi reikštę priverčiamujų darbų slyvą.) Vėliau močeris nusijuokė, kad linų sauja gal ir galėtų nurauti, tačiau iš linų saujos n'eko negalima išausti.

Zemės išdirbimas yra blogas ir neracionalus. Jokiui agronomui, jokiui agrotechnikui čia nėra. Jei propaganda apie juos ir kalba, tai tik savais sumetimais. Žemė trėžiamai mėšlu, bet vėl nelaimė, nes mėšlas pačias palaukes nenuvežamas. Tai todėl, kad savo tabako kolchozai neturėjo. Tuo būdu bolševiku kariuomenė atsiraukus pasidare didžiausias tabako trūkumas. Už tabaką, a rodo, žmonės viska parduoja, bet visa nelaimė, kad neuri jokiu išekliu.

Turiu pridėti, kad i

Cia galima be jokios baimės, tvirtinti, kad kiekvienas kolchozas yra prasiskolinės iki pat kaklo. Kam gi skoliningas yra kolchozas? O gi, valžiai. Skolo susidaro įvairiai būdais. Pirmiausia kolchoza nedovana gauna mašinas. Vėdinė, su vienu ar antru traktoriu, kurie neišdirba savo valandą, yra užraukiamos dėlės skolos. Pagaliau, skolo susidaro ir nederlius metais. Jei ištiko nederlius, tai reikia rūpintis, kad nenumrumbadu. Paprasai yra skoliningas ir skoliningas. Rodo, nėkas negali pasakyti, kaip ir kažkaip kolchozas iš tokios skolos būlos galėtų išbūsti. Pagaliau, tuo dalyku nėkas ir nebesirūpina, nes vargas vienas ir tas pa's.

Būdingas kolchozo gerovės vajzdas buvo mano tuščios pasangos, gauti nusipirk'i trupu į lašinių. — Gal tamstai nenorėjo parduoti?

— Ne, antrap, — parduoti labai norėjo.

Pirmausia aplankiau keletą kolchozų, kur nieko negavau. Pas trejetą kolchozų gavau keletą kiaušinių, o kevirtam menka plokšteli lašinių. Mat, siūliau kolchozininkams tabako. Tabakas ir buvo vienintelė priemonė, kad kolchozo ūkininkas pradėtų prekybą. Taip todėl, kad savo tabako kolchozai neturėjo. Tuo būdu bolševiku kariuomenė atsiraukus pasidare didžiausias tabako trūkumas. Už tabaką, a rodo, žmonės viska parduoja, bet visa nelaimė, kad neuri jokiu išekliu.

Turiu pridėti, kad i

kolchozus ūkininkai atėjo negera valia.

Jie i juos jėga buvo savaryti. Didžiausia kolchozo aktualybė, vėl dirbtų kiekvienam savo žemės gaminiams išskirti. Suprantama, kad kiaušinių galma tam tikrą arba parinktų radio programas gabaly. Tiesa, dar toje minėtoje salėje jaunimai, sueina paprastai pašokti.

— Didžiausias

kolchozo skurdo reiškinys yra skolos.

mobilininko kepure, dėl to jo niekas negalėjo pažinti. Italas išskirbirkščiau ir visu pietietišku temperaturomi įrodintai, kad tokis talentas neturi likti paprastu ūferiu, o skintis keilia į lenktynininkų tarpą. Pagaliau Italas pakilo Stueckui popierio skiautėje, norėdamas žinoti jo pavardę. Vokietis žypsodamasis pasirašė ir lapelį atidavė atgal. Italas pasidomėjo, kad parašyta ir pamatojai garsiojo automobilių lenktynininko pavarde, pradėjo juoktis. Pasirodo, jis buvo vienos italių automobilių lenktynininko bendrovės šefas. Ši karta atrasti nauja talenta atskliai nepavyko.

1936 metų žemės olimpiadoje Garmissch - Partenkirchenė bobsley rogučių varžybose šeicaras Musy laimėjo auksą medali. Šis Musy tikras nuostabas sportininkas. Savo krašto spalvas tarpvalstybinėse rungtynėse jis yra astrovės net penkiose rungtynėse, kaip raitelis, plaukikas, futbolininkas, lengvaletas ir bobsley rogučių vaikių. Šis jo visapusiškumas buvo vieno kurijožo kalininkas. Karta Musy dalyvavo didelių bankiete ir sėdėjo salėje ūklinės namų. Kaimynė paklausė ar jis yra žemės sporto ūklės. Musy veidas išsijo, nes jis buvo vienintelis ūklės sportininkas. Dama pridūrė, kad yra penki broliai Musy, juk jis tai turėj žinoti! Tik po didelių pastangų Musy žavė kaimyne ūklė, kad jis vienas „sutalpina“ visas penkias asmenynes.

TRUMPAS IŠ UŽSIENIO

Spalio 18 ir 19 d. d. Weimare vyks Vokietijos moterų baigminės rankinio rungtynės. Dalyvauja keturių ekipos: VfR Mannheim, Concordia Hamburg, Turngemeinde Berlin ir BSG Stahlunion Duesseldorf.

Sportas

Ryt nebus nuobodu

Dėl kai kurių aplinkybių sekmediniai sporto lygios programai truputė.

15 val. ivysks futbolo rungtynės Perkūnas - LFLS. Šių vieniuolikos susitikimas kelia susidomėjimo, nes čia kovos vienos stipriųjų Kauno komandų. Seifita sekmedinė ir Perkūnas ir LFLS savo priešininkus sukiupdė: Perkūnas - LGSF 3:1 ir LFLS - ŠS Kova 5:1. Dėl to laimėto susitikimo žada užkurti nuotykis. Tiesa, dar toje minėtoje laimėtoje Perkūnai, kurių kova, kurios laimėtoja sunkai numatyti. Telejėjas Thuselt (Dresden)

15.45 val. ivysks dviračių lenktynės 10 km. Rungtyniaus žinomi Kaune dviratininkai: St. Ševertinas, Juodabalis, Paršaitis ir kt. Pirmasis naudžiamasis lenktynės laimėtojas Paršaitis, antrasis - Juodabalas.

17.30 val. halėje po ligesnės pertrūkės matyse krepšin

Pono Švietimo Generalinio Tarėjo įsakymu Marijampolės apskr. padaryti šie pradžios mokyklų mokytojų atleidimai, skyrimai ir perkėlimai:

1. Marijampolės apskr., Kampinių pr. mokyklos mokytoja Mikalauskienė Stase, dėl netinkamo laikymosi balsiukų valdymo metu nuo š. m. rugpiūčio 1 d. atleisti iš einamųjų pareigų.

A) Marijampolės apskr. pradžios mokyklos nuo š. m. birželio 16 d. laikyti atleistais, kaip išvežtais i SSSR: 1) Marijampolės m. pr. m-los Nr. 1 mokytoj, Košubienė Agota, 2) Nr. 2 vedėja Totoriū Bronia, 3) Nr. 2 mokytoj, Dailidėnė Koste, 4) Nr. 2 mokytoj, Markauskė Kazė, 5) Nr. 2 mokytoj, Markauskienė Berta, 6) Kalvarijos m. prad. m-los Nr. 1 mokytoj, Matulaitė Jona, 7) Nr. 1 mokytoj, Gelgotienė Marija, 8) Nr. 1 mokytoj, Stasiulienė Ona, 9) Prienu m. pr. m-los Nr. 1 mokytoj, Mitrulevičienė Antanė, 10) Nr. 1 mokytoj, Greima Julija, 11) Nr. 1 mokytoj, Makuliene Anastasija, 12) Nr. 1 mokytoj, Chmiliauskienė Juozė, 13) Nr. 1 mokytoj, Barniškienė Petrone, 14) Marijampolės aps. Pačiūnės mokyklos vedėja Miliauskienė Stasė, 15) Balbieriškio m-los mokytoj, Kapčinskienė Magda, 16) Gudelių m-los vedėja Stankevičiū Doma, 17) Naujosios Utos m-los vedėja Miliauskienė Juozė, 18) Igliaukėl u m-los mokytoj, Turutienė Marija, 19) Igliaukos m-los vedėja Šiekė Juozė, 20) Brazausko m-los vedėja Guzėvičiū Stasė, 21) Brazausko m-los mokytoj, Pšestiniškienė Vlada, 22) Juodelių m-los vedėja Bauskiene Aleksandra, 23) Nemunaičiū m-los vedėja Tekorijū Juozė, 24) Krosnos m-los mokytoj, Maurikiene Stasė, 25) Krosnos m-los mokytoj, Labalaukiene Magda, 26) Saltininkų m-los vedėja Radzevičienė Marija, 27) Šeštoku m-los vedėja Šmulkštė Jona, 28) Kazlių Rūdos m-los vedėja Paitanavičiū Jurgis, 29) Agurkiškės m-los mokytoj, Damaradaitė Danute, 30) Všaklio-Rūdos m. vedėja Taura Aleksandra, 31) Padovinio m-los vedėja Žemaitiū Juozė, 32) Padovinio m-los mokytoj, Žemaitienė Ona, 33) Mačiūnų m-los mokytoj, Urbonaviciū Vinca, 34) Sasnavos m-los vedėja Bendiškienė Bernarda, 35) Šlavoto m-los vedėja Rimaitė Povila, 36) Šlavoto m-los mokytoj, Rimaitienė Domicele, 37) Šlavoto m-los mokytoj, Smalenskiene Ona, 38) Ingavango m-los vedėja Liaudaitė Kosta, 39) Veiveriū m-los mokytoj, Lukoševičienė Emilia, 40) Skriaudžiū m-los vedėja Senku Benedikta, 41) Skriaudžiū m-los mokytoj, Senkuviene Monika, 42) Pažerė m-los vedėja Siminskienė Ona, 43) Pažerė m-los mokytoj, Simanskienė Jona, 44) Akmenynu m-los vedėja Juodeška Jona, 45) Marijampolės m. prad. mokyklos Nr. 5 mokytoj, Orvidienė Emilia, kaip išvykus i Maskvos ž. ū. paroda ir neįprūsia; 46) Marijampolės aps. Všaklio-Rūdos mokyklos mokytoj, Banževičiū Alekse ir 47) Marijampolės

aps. Gelčių mokyklos vedėja Paičiū Juozė, kaip neįregistruotas, atleisti nuo š. m. rugpiūčio 11 d.; 48) Marijampolės m. mokyklos mokytoja Avižienė Ona — nuo š. m. rugpiūčio 1 d. dėl netinkamo laikymosi balsiukų valdymo metu; 49) Marijampolės m. pr. mok. Nr. 5 vedėja Duiliūna Vinca dėl netinkamo laikymosi balsiukų valdymo metu atleisti iš pareigų nuo š. m. VIII. 19 d.

B. Marijampolės apskr. pradžios mokyklos nuo š. m. rugpiūčio 1 d. skirto: 1) Kiauniene Emilia — Priešnu m-los mokytoja, 2) Brusokaitė Vlada — Gudelių II m-los vedėja, 3) Makauskienė Jona — Veiveriū m-los vedėja nuo š. m. liepos 1 d., 4) Balčiūna Mata — Liubavo m-los vedėja nuo š. m. rugpiūčio 1 d., 5) Zukauskienė Monika — Nemunaičiū m-los vedėja, 6) Brizgienė Marija — Balsupiū m-los vedėja, 7) Ruseckaitė Agota — Degimų m-los vedėja, 8) Verbyla Vytauta — Gudelių II m-los mokytoja, 9) Jurevičiū Antana — Ašmintos m-los mokytoja, 10) Radzevičiūtė Elena — Armališkiū m-los vedėja, 11) Ciginskai Jurgis — Rudėnu m-los vedėja, 12) Insodaitė Petronė — Saltininkų m-los vedėja, 13) Miliauskienė Vytautė — Naujosios Utos m-los vedėja, 14) Zbierjauksaitė Kristina — Šauliškiū m-los mokytoja, 15) Vaškelyte Uršule — Aguskiškės m-los mokytoja, 16) Augustinauskiūtė Juozė — Mikelisikio m-los mokytoja, 17) Blūdžiūnė Juozė — Ingavango m-los mokytoja, 18) Kvietinskaitė Zuzana — Agurkiškės m-los vedėja, 19) Druzerkaitė Erika — Gelčiū m-los mokytoja, 20) Batramiaviliūtė Birute — Gudelių II m-los mokytoja, 21) Andziulytė Elžbieta — Gudeliškės m-los mokytoja, 22) Blūdžiūtė Jule — Uosos m-los mokytoja, 23) Puskunigė Justina — Kampiniū m-los vedėja, 24) Kačinskaite Stasiulė — Geležinėlių m-los mokytoja, 25) Stankevičiū Jona — Būdvičiū m-los vedėja, 26) Garmu Kestutė-Povila — Tartupio m-los vedėja, 27) Micevičiūtė Zuzana — Putriškū m-los vedėja, 28) Grybėnė Aleksandra — Kūloku m-los mokytoja, 29) Antanavičiū Juozė — Reketijos m-los mokytoja, 30) Žiobi Prana — Ingavango m-los vedėja, 31) Steponavičiūtė Kazim'era — Slavaničiū m-los vedėja, 32) Marijampolės aps. Jūras pr. m-los mokytoj, Ona Vokietaitienė ligi 1941. VII. 1 d. ėjusi į mok. pareigas laisval sambomas teisėmis nuo š. m. rugpiūčio 1 d. skiriama tos pačios mokyklos etatine mokytoja.

C. Marijampolės apskr. pradžios mokyklose nuo š. m. rugpiūčio 1 d. sa-va-prašymais kelti: 1) Marijampolės m. m-los Nr. 2 mokytoj, Damaradaitė Jurgis — Marijampolės m. mokyklos Nr. 1 vedėju, 2) Tauragės m. pr. m-los Nr. 1 mokytoj, Budriene Magda-

lena — Marijampolės m-los Nr. 1 mokytoja, 3) Marijampolės m. m-los m-los mokytoj, Totoriū Kosta — Igliaukos m-los vedėju, 25) Marijampolės aps. Gelčių m-los mokytoj, Arnastauskaite Irena — Sulemos Būdos m-los mokytoja, 26) Marijampolės aps. Tabaru m-los mokytoj, Biskių Piju — Brazausko m. pr. mokyklos vedėju, 27) Marijampolės aps. Balsupiū m-los ved. Biskienė Magdalena — Brazausko m-los mokytoja, 28) Alytaus aps. Valdaugos m-los mokytoj, Jakučionienė Antanė — Juodelių m-los vedėja, 29) Marijampolės aps. Krošos m-los ved. Bartuška Vaclova — tos pačios m-los mokytoja, 30) Tauragės aps. Sungailiškės m-los ved. Slavinskienė Sofija — Krošos m-los mokytoja, 31) Seinų aps. Padumblių m-los mokytoja, 32) Marijampolės aps. Česnienė Anele — Marijampolės m-los Nr. 2 mokytoja, 33) Marijampolės aps. Igliaukėlių m-los ved. Lavicka Stepona — Marijampolės m-los Nr. 5 vedėja, 34) Marijampolės aps. Reketijos m-los mokytoj, Sirutė Marija — Marijampolės m-los Nr. 5 mokytoja, 35) Marijampolės aps. Tauragės aps. Lietuvos m-los mokytoja, 36) Marijampolės aps. Padumbliai m-los mokytoja, 37) Marijampolės aps. Gudelių Maža — Šeštoku m-los vedėja, 38) Marijampolės aps. Kazlių Rūdos m-los mokytoj, Grigaiti Petra — tos pačios m-los mokytoja, 39) Marijampolės aps. Krušvaldui m. mokytoj, Augaitiene Dominyka — Norkūnų m. vedėja, 40) Marijampolės aps. Krošos m-los mokytoja, 41) Marijampolės aps. Šilavoto m-los mokytoja, 42) Marijampolės aps. Purviškių m. mokytoja, 43) Marijampolės aps. Purviškių m. mokytoja, 44) Marijampolės aps. Šilavoto m-los mokytoja, 45) Marijampolės aps. Šilavoto m-los mokytoja, 46) Marijampolės aps. Šilavoto m-los mokytoja, 47) Marijampolės aps. Girinkų Marvo-

m. ved. Orlauskai Kazė — Pažerė m-los vedėju, 48) Marijampolės aps. Možiriskiu m. mokytoj, Orlauskienė Teofile — Pažerė m-los mokytoja, 49) Marijampolės m. m. Nr. 5 mokytoj, Vosylė Marija — Katiliškiu m-los vedėja, 50) Marijampolės aps. Gabavos m. ved. Miliauskaitė Genė — Tabarų m. vedėja, 51) Seinų aps. Būdvičiū m. mokytoj, Paulionienė Veronika — Nemunaičiū m. mokytoj, 52) Marijampolės aps. Rudėnių m. ved. Mameniškė Veronika — Tarupio m. mokytoj, 53) Kauno aps. Krušvaldui m. mokytoj, Augaitiene Dominyka — Norkūnų m. vedėja, 54) Vilkaviškio aps. Gražiškių Beržinė mok. mokytoj, 55) Marijampolės aps. Mokoliu m. mokytoj, 56) Marijampolės aps. Rudėnių m. m. Nr. 3 mokytoj, Barniškių Vinca — Ažuolų Būdos m. vedėju, 57) Marijampolės aps. Naujienos m. ved. Burdulėnė Magdalena — Išlandžių m. vedėja, 58) Seinų aps. Miškiniu m. mokytoj, Mockevičiūtė Monika — Naujienos m. vedėja, 59) Vilkaviškio aps. Vidurių m. ved. Brazilevičiūtė Alina — Liudvinavo m. mokytoj, 60) Marijampolės aps. Naujienos m. ved. Burdulėnė Kostė — Liubavo m. mokytoj, 61) Seinų aps. Kaziuliu m. ved. Šeštoku m. vedėja, 62) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 3 mokytoj, Barniškių Vinca — Ažuolų Būdos m. vedėju, 63) Marijampolės aps. Naujienos m. ved. Kaziuliu m. ved. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, Rumelaitienė Julija — Kūliukų m. mokytoj, 64) Marijampolės aps. Naujienos m. ved. Laidžių Koste — Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 65) Marijampolės aps. Dėgimų Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 66) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 67) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 68) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 69) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 70) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 71) Kauno m. pr. mokyklos Nr. 9 mokytoj, Žemaitaitė Jurgis — Girinkų m-los vedėju, 72) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, Žemaitaitė Emilija — Girinkų m-los mokytoj, 73) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, Žemaitaitė Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 74) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 75) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 76) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 77) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 78) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 79) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 80) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 81) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 82) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 83) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 84) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 85) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 86) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 87) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 88) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 89) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 90) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 91) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 92) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 93) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 94) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 95) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 96) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 97) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 98) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 99) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 100) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 101) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 102) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 103) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 104) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 105) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 106) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 107) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 108) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 109) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 110) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 111) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 112) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 113) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 114) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 115) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 116) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 117) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 118) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 119) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 120) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 121) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 122) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 123) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 124) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 125) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 126) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 127) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 128) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 129) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 130) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 131) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 132) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 133) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 134) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 135) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 136) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 137) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 138) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 139) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 140) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 141) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 142) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 143) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 144) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 145) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 146) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 147) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 148) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 149) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 150) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 151) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 152) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 153) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 154) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 155) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 156) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 157) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 158) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 159) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 160) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 161) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 162) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 163) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 164) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 165) Marijampolės aps. Šeštoku m. m. Nr. 1 mokytoj, 166)

Kauno Teatras

Šeštadienį, spalio 11 d.
RIGOLETO
 Verdi 4 v. opera
 K. PETRAUSKUI dalyvaujant.
 Bilietai nuo 3—15 Rb.
 Sekmadienį, spalio 12 d., 13 val.
GULBIŲ ŽĒRAS
 P. Čaikovskio 4 pav. baletas.
 Bilietai nuo 2—12 Rb.
 Sekmadienį, spalio 12 d., vakare
ZENTAS
 V. Krėvės — Mickevičiaus 8 pav.
 sodž. gyvenimo vaizdai.
 Bilietai nuo 1—8 Rb.
 Trečiadienį, spalio 15 d.
CARMEN
 G. Bizet 4 v. opera
 K. PETRAUSKUI dalyvaujant.
 Bilietai nuo 3—15 Rb.
 Penktadienį, spalio 17 d.
SUDRUMSTA RAMYBĖ
 P. Valčiūno 3 v. drama
 Bilietai nuo 1—6 Rb.
 Šeštadienį, spalio 18 d.
AIDA
 G. Verdi 8 p. opera
 K. PETRAUSKUI dalyvaujant.
 Bilietai nuo 3—15 Rb.
 Sekmadienį, spalio 19 d., 13 val.
UŽBURTOJI FLEITA
 R. Drige 1 v. baletas
KVIETIMAS SOKIUI
 Weberio 1 v. baletas
VIENOS DŽIAUGSMAS
 J. Strausso muz. 1 v. baletas
 Bilietai nuo 2—12 Rb.
 Spektaklių pradžia 18.30 val. Bilietai
 parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16
 iki 19 val.; šventadieniais — nuo 12
 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val.

Kauno Jaunimo Teatras

Šeštadienį, spalio mén. 11 d., 15 val.
 (uždaras spektaklis)
12 BROLIU JUODVARNIAIS LAKSCIŪSIU
 S. Čiurlionienės 4 pav. pasaka
 Sekmadienį, spalio mén. 12 d., 15 val.
 Premjera
BRÉMENO MIESTO MUZIKANTAI
 4 pav. insceniuota brolių Grimių
 pasaka
TÉVO PALIKIMAS
 3 pav. insceniuota Haudies pasaka
KONCERTINÉ DALIS
 Bilietai i premjera nuo 0,5 iki 4
 rublių parduodami teatro kasoje
 (Laisvės al. 41, telef. 23717) nuo 10
 iki 15 ir nuo 17 iki 19 val.

Skelbimas

Kauno Valstybinė Degtinės Gamykla
 nuo 1941 m. spalio m. 13 d. supirkines
 monopolinio tipo butelius 1/4, 1/2, 3/4 ir
 1 litro talpos bet kokiam kiekiję.

Už vieną butelių mokama:

1/4 litro talpos — 0,50 Rub. 0,05 Rm.
 1/2 " " — 0,50 Rub. 0,05
 3/4 " " — 0,80 Rub. 0,08
 1 " " — 0,80 Rub. 0,08

neatsižvelgiant butelio kainos etiketėje,
 ar butelis visai be etiketės.

Butelai superkami Kaune, Bažnyčios
 g. vė 12 Nr. darbo Čenomis nuo 8 iki
 15 val.

Kauno Valstybinė Degtinės
 Gamykla
 1766 (3)

I LAISVE

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

Pranešimas

Lietuvos Geležinkelio Eksploatacijos ruožas praneša užinteresuotėms žinoti, kad nuo š. m. spalio mén. 13 d. Kaune, Čiurlionies g. vė 12 Nr., atidaromi dviejų savačių kursų geležinkelio stotyų agentams paruošti. Šiuos kursus kviečiami lankytis visi piliečiai ne jaunesni 21 mt. amžiaus, sveikatos žvilgsniu tinkamai geležinkelio tarnybą ir balė:

- a) stoties buudėtojo pareigoms — nemažiau 4 klasės nereformuotose lietuvių arba vokiečių gimnazijose, arba nemažiau 2 kl. reformuotose Lietuvos gimnazijose,
- b) konduktorių, iešmininkų, deirintoju, vagony sukabintojų pareigoms — baigę lietuvių arba vokiečių pradžios mokyklą.

Piliedai sėkmingesnai baigę kursus ir išlaikę nustatytus kvotimus, bus skiriama praktikai atstkti ir po to priimti į nuolatinę tarnybą geležinkelio tarnuose.

Kursantai bei praktikantai bus pagal nustatytas normas atlyginami. Smulkesnė informacija gaunama Eksploatacijos ruožo raštiniéje, Čiurlionies 12 Nr. 2-ras aukšt., kamb. Nr. 3, nuo 8—18 val.

Eksploracijos Ruožas
 1817(1)

Dėmesio!

Taisomai minėkšti baldai ir kleti po likuojami ir atnaujinami. Taip pat pakabinamos visos langams užuolaidos.

Kreiptis: Savanorių pr. Nr. 1, bt. 12 (kieme).
 1855(1)

VISUOMENĖS ZINIAI

Vyt. Didž. Universiteto Odontologinė klinika persikelė iš Elvinienų g. vė į Kestučio g. vė 42 nr.

Ligonai registruojami nuo 8.30 iki 13 val.
 1809(1)

Stiklo fabrikas Aleksotas
 perka juodo ir balto stiklio laužą. Su pasiūlymais kreiptis į fabriko kontorą Aleksote, tel.

21973 darbo valandomis.
 1779(3)

Vidaus Reikalų Vadybai reikalingos mašininkės ir vertėjai žodžiu ir raštu gerai moka lietuvių ir vokiečių kalbas.

Kreiptis į Administracijos Departamentą Kaune, Gedimino g. 29, II aukšt., 31 kamb.
 1796(1)

Remonto—Statybos Apr. Ats. B-vė
 ir remonte darbus.

Zymesnės inžinerijos ir architektams bendradarbiaujant bendrovė sudaro projektus, darbo braižinius, samatus ir statikos bei kit. techninius skaičiavimus.

Bendrovės adresas: Kaunas, Lukšio g. 12. Telef. 29724.
 1421(4)

250 rublių tam, kas nurodys buta iš 2—3 kambarių ir virtuvės. Galima ir ne miesto centre. Duonelaičio g. vė 25h, bt. 5.
 1825(1)

Vertimai, prašymai, perrašinėjimo Biuras. Vertimai iš lietuvių ir kitų kalbų į vokiečių kalbą. Darbas atliekamas pritrūsiu vertėjų. Kaunas, Vasario 16 d. g. vė, N. 10, but. 6 (kieme).
 1824(1)

Leškau darbo Kauno įmonėje ar įstaigėje. Nusimanau telsėje ir bibliografijoje. Laiškus siūsti „I Laisvė“ Nr. 114 iki X. 16 d.
 1816(1)

Parduodamos dvi dressiruotos meškos. Kreiptis: Jonavos 17, bt. 1.
 1806(1)

Nedidelė šeimai skubiai reikalinga rimta tarnaitė. Mokėsi gerai atlyginimai. Kreiptis: Perkūno al. 24c, bt. 2, tel. 23593.
 1807(1)

Gržė kariai, tarnave 9 p. p. arba 215, kas žinot apie Juozo Varno likimą, paskutiniu laiku dirbusi paliko ūkio raštinié, Fabradaj, prasau pranešti žmonai. Bus atlyginata. Kaunas, Nemuno g. 25, bt. 2.
 1808(1)

Neturtingas žmogus per apsirikioma idėja į sunkvežimių du minčių surūstus pakitus, o pats nesuspėjė jis. Šeimininkė ūkeri atradus pralėpių gržinti Kaune, Mariano g. 29, bt. 1. K. Bus gerai atlyginata.
 1813(1)

Parduodama knygoms, raudonojo medžio, spinta. Aukštaičiu g. 27, bt. 5.
 1826(1)

Ong Lukoševičiūtė, gyvenusių Kaune, Kanto 12, bt. 6, prasau atslepti A. Lukoševičius, Žeimiu pėt.
 1785(1)

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priiminiams 12—13 ir 17—18
 val.

Administracija — Duonelaičio 24,
 I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
 iki 18 v.

I L A I S V E

Redakcija — Duonelaičio 24,
 II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
 redakcijos sekretoriatas — 21414,
 redakcijos — 20530. Interesantai
 priim

